

UN COS AMB NYAPS

E “Enkidu estava dèbil, no podia córrer com abans, / però havia adquirit enteniment, profunda intel·ligència.”

(Poema de Gilgamesh, traduït de l'accadi per Lluís Feliu i Adelina Millet.)

El Poema de Gilgamesh, escrit al voltant de l'any 1400 aC a partir de diversos textos sumeris més antics, és un dels primers de què es té constància escrita. No obstant, el més antic que es conserva, de fa més de 4.000 anys, va ser escrit per una poetessa, la princesa Enheduanna, de la ciutat d'Ur, que va viure al segle XXIII aC. La capacitat de fer poesia, així com de qualsevol altra manifestació artística, filosòfica o científica, està associada a un òrgan molt curiós del nostre cos, el cervell. Dic que és curiós per dos motius: d'una banda, perquè fa que sentim una gran curiositat per tot allò que ens envolta, i d'una altra, perquè la seva estructura i funcionalitat són també intrínsecament curioses.

Per satisfer la curiositat dels més encuriós, aquest mes us vull presentar dos llibres d'una mateixa col·lecció que es caracteritzen, precisament, per complaure i alhora estimular la curiositat del lector, relacionats amb el cos i el cervell humà. Primer, *100 curiositats del teu cos*, en què el metge Enrique de Madaria i el biòleg, investigador i divulgador científic Daniel Closa ens presenten el cos humà d'una manera molt original, com “un producte de l'evolució” amb alguns “nyaps”, com diuen textualment. Ens parlen, per exemple, del bipedisme com una de les particularitats clau de la nostra espècie, atès que ha permès que tinguem un cap i un cervell molt grossos als quals encara no estem del tot adaptats, motiu pel qual tenim lumbàlgies.

El llibre està dividit en quatre apartats: òrgans, sistemes i teixits; ment, cervell, percepcions i sentits; dones, homes, sexe i reproducció, i cèl·lules, molècules i gens. Un petit tast: digerim els aliments sotmetent-los a un bany d'àcid clorhídric dins l'estómac. Però, per què no ens digerim a nosaltres mateixos? Un altre tast: els infants de 4 anys poden recordar coses de quan tenien 18 mesos d'edat, però poc després les oblidem irremeiablement

Escultura 'El vent', de Josep Salvadó Jassans, instal·lada a Reus [LRP](#)

i no podem recordar res dels primers dos anys i mig o tres de vida. Per què passa això, i com ho fa el cervell per esborrar-ho amb tanta eficàcia? Com diu el poema

**De tant en tant
el nostre cos
emmalalteix.
Per això de
temps immemoria-
ls hi ha hagut l'afany de
trobar remeis**

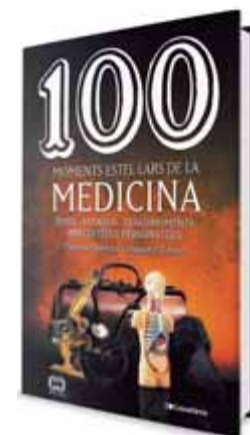
de Gilgamesh, amb el nostre cos “no podem córrer com abans, però hem guanyat profunda intel·ligència”.

De tant en tant, però, el nostre cos emmalalteix. Per això des de temps immemoriais hi ha hagut l'afany de trobar remeis. El primer tractat de medicina de què es té constància històrica és l'anomenat papir d'Ebers, escrit en jeroglífic a l'antic Egipte, cap a l'any 1500 aC. Ha plogut molt des de llavors, i la medicina ha viscut molts moments estel·lars. La professora d'anatomia i embriologia humana de la UB Begoña Torres i l'historiador de la ciència de la UAB Pasqual Bernat ens n'ofereixen un bon grapat a *100 moments estel·lars de la medicina*, un llibre ple d'idees, avenços, descobriments, personatges i, també, anècdotes. Des de les virtuts del suc de llimona fins a la recerca sobre el càncer; perquè els metges ens fan dir “trenta-tres!”, i com es va aconseguir vèncer la pòlio, entre molts altres temes que ens afecten o que ens poden afectar directament.

100 CURIOSITATS DEL TEU COS

Autors: Enrique de Madaria i Daniel Closa
Editorial: Cossetània
Pàgines: 216
Preu: 15,60 euros

100 MOMENTS ESTEL·LARS DE LA MEDICINA

Autors: Pasqual Bernat i Begoña Torres
Editorial: Cossetània
Pàgines: 216
Preu: 14,70 euros